

УДК 330.1

Н.Ю. Хоменко

аспірант

Київський національний університет будівництва і архітектури

НАУКОВА ПРЕДИКАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ СИСТЕМАМИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В статті розглядаються теоретичні аспекти управління інноваційними системами будівельних підприємств. При цьому вибір методу оцінки ефективності інновацій та успішна реалізація інноваційного розвитку будівельного підприємства визначаються конкретними цілями і завданнями інноваційної політики. Проаналізовані технологічні інновації, проблеми їх впровадження на рівні будівельних підприємств.

Ключові слова: інновації, технології, підприємство, будівництво, управління.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Стратегічним пріоритетом розвитку будівельних підприємств, натепер, постає інкорпорація інновацій в систему управління, що надасть можливість формуванню конкурентних переваг в ринковому середовищі й, таким чином, забезпечить зростання прибутковості на інноваційній основі. Виникає потреба в алгоритмізації впровадження інновацій з врахуванням пріоритетних моделей розвитку реального сектору економіки.

В сучасних формаціях розвитку економіки виникає потреба пошуку шляхів підвищення рівня ефективного управління інноваційною діяльністю підприємств, зокрема будівельної галузі, адже саме в будівництві є значна кількість факторів, які впливають на інноваційну діяльність. Підприємства, які не мають адаптаційних програм, своєчасно не реагують на зміни зовнішнього середовища, в найбільшій мірі піддаються ризикам втратити свою конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка вітчизняних і закордонних вчених займалися розглядом питань інноваційного розвитку та управління ним. Найбільш відомі зарубіжні дослідники указаної проблематики -М. Бейкер, В. Мединський, Е. Терещенко, Й. Шумпетер, Р. Фатхутдінов та ін. Серед вітчизняних вчених проблемам підвищення інноваційної активності займалися вчені: С. Аптекарь, М. Білопольський, А. Ганієва, В. Геєць, А. Гриньов, С. Ілляшенко, О. Князева, О. Кравченко, Н. Краснокутська, О. Кудирко, П.Перерва, А. Турило, Е. Шацька, Н. Щепкіна, та ін.

Мета роботи полягає в дослідженні теоретичних аспектів формування системи інноваційного розвитку будівельного підприємства.

Основні результати досліджень. Натепер, однією з детермінант ефективного та конкурентоспроможного функціонування виробничо-економічної системи є інноваційна компонента. Зазначена проблематика характерна й для будівельних підприємств, адже підвищення інноваційної активності і відновлення потенціалу сприятиме зростанню його конкурентоспроможності. Інноваційна діяльність для будівництва є складною, однак може бути різноманітною, починаючи від створення нових, ефективних засобів виробництва і закінчуючи новими інноваційними технологіями в проектуванні і виробленні нових систем управління. Однак не варто

забувати, що для успішної діяльності підрядних організацій в умовах ринку необхідне впровадження інновацій в усіх сферах - починаючи від проектування і методів виконання робіт і закінчуючи технічним переозброєнням і модернізацією виробництва [1].

Інноваційний проект - це сукупність певних запланованих цілей і завдань, заходів, які носять унікальний характер. Створення та реалізація інноваційних проектів відбувається у вигляді масштабних міжгалузевих проектів по освоєнню і впровадженню технологій, які сприяють кардинальним змінам не тільки в економіці будівництва, але і в реальному секторі економіки країни в цілому [3].

Зарубіжний досвід свідчить про вжиття заходів для стимулювання і розвитку інноваційних процесів, що базуються на програмах управління інноваційної діяльністю, які впроваджуються за допомогою механізмів і організацій. На основі досвіду розвинених країн і положень, висунутих вітчизняними вченими, можна зробити висновок, що для ефективного розвитку інноваційної діяльності на підприємствах повинен відбуватися комплекс спеціальних заходів, управлінських рішень, а також повинні бути відповідальні структурні підрозділи. Тому розробка специфічних рішень і заходів, спрямованих на інноваційний розвиток підприємств має відбуватися за допомогою спеціального організаційно-економічного механізму. Механізм є способом прояви економічних законів і категорій. До їх складу входять організаційно-економічні механізми відповідної політики, фінансування, інвестування, резервування фінансових і матеріальних коштів, страхівка і перестраховка, відшкодування збитків, економічне стимулювання, економічна відповідальність і багато інших [5].

Основою організаційного механізму формування інноваційної діяльності підприємства є взаємодія принципів, властивостей і функцій, спрямованих, з допомогою відповідного інструментарія, впливати на складові інноваційної діяльності та елементи внутрішнього середовища підприємства з метою протидії впливу факторів зовнішнього середовища для формування стійкого розвитку підприємства. Організаційно-економічний механізм управління є ключовим поняттям будь-якої господарсько-економічної діяльності, покликаний забезпечити оптимальну ефективність управління і максимально позитивний результат, підсумок діяльності в цілому. Організаційно-економічний механізм управління підприємством - це сукупність організаційно-економічних важелів, що впливають на параметри системи управління підприємства (установою), сприяють формуванню і посиленню економічного потенціалу, отримання конкурентних переваг і підвищення ефективності діяльності підприємства (організації, установи) в цілому. Основними компонентами механізму управління підприємством є: принципи, завдання, інструменти управління, організаційна структура управління підприємством, методи, засоби обробки інформації [11, с. 35].

Інноваційні проекти в будівництві мають низку особливостей [3]:

1) інноваційний проект проходить етапи «наука-виробництво-споживання», які засновані на наукових і маркетингових дослідженнях;

2) підвищені ризики. Велика частина суспільства налаштована консервативно по відношенню до появи нових технічних інновацій. Тому ймовірність отримання сприятливого позитивного результату при реалізації проекту може коливатися від 5 до 95%;

3) успіх інноваційного проекту - творче завдання. Причиною невдач багатьох проектів стали менеджери, які мали тільки матеріальну мотивацію;

4) раціональна організація роботи персоналу проекту. Необхідно правильно вибрати стиль управління учасниками проекту і самого керівника;

5) в будівництві відсутній чіткий стандарт інноваційного проекту. В ході розробки і реалізації проект може зазнати суттєвих змін. Управління інноваційними проектами в будівництві багатогранний і творчий процес, що потребує фахових наукових знань від його учасників, орієнтований на досягнення поставлених цілей при обмеженні всіх видів ресурсів. Для цього створюється спеціальна робоча група, яка вирішує нові завдання, що відрізняються від завдань, що вирішуються іншими структурними підрозділами. В процесі підготовки проекту актуалізуються питання про можливі ризики і фінансування інноваційного проекту. Управляти ризиками, пов'язаними з впровадженням і просуванням інновацій на ринок доцільно, з врахуванням значної динамічності зовнішнього середовища. Однак аналіз інноваційних ризиків та їх систематизація надають можливість отримати інструменти управління ризиками.

Цілі і зміст інноваційних проектів - це «ендогенний» фактор. На початку реалізації проекту у його ініціаторів є лише смутні інтуїтивні припущення про те, що даний проект може мати додану вартість по завершенню. Таким чином, в інноваційних проектах на перший план, як найважливіше, завдання виходить неефективна координація матеріальних ресурсів при заданих цілях і змісті проекту, а забезпечення ефективного процесу, який дозволив би вже в ході самого проекту знайти відповіді на найважливіші стратегічні питання: «який продукт в результаті вийшов?» і «хто споживач?». Зміна цілей і змісту проекту, має далекосяжні наслідки з точки зору вибору ефективних прийомів управління. Класичний інструментарій управління проектами для випадку інноваційних проектів втрачає свою актуальність.

Інвестори, поряд з технічними критеріями вибору проекту, розглядають так само і економічні: період, протягом якого інвестори зможуть відшкодувати вкладення в інноваційний проект, що має на увазі розрахунок терміну окупності, чистого прибутку і рентабельності інвестицій. В інноваційному проекті об'єднуються інженерні знання і досвід, що формує зону інжинірингу, яка займається технологічним процесом. Саме тому необхідно вибудувати раціональну систему управління проектами на будівельних підприємствах.

Інновації будуть вважатися здійсненими, якщо вони успішно впровадженні на виробництві або представлені на ринку. Актуальність застосування інноваційних технологій і матеріалів в сфері будівництва обумовлені цілим рядом вимог, які визначають сучасний підхід до проектування і будівництва [6]:

- забезпечення ефективності прийнятих рішень на стадіях проектування, будівництва, реконструкції і капітального ремонту, оцінки доцільності реалізації, виникаючих в процесі будівництва технічних пропозицій проектувальників, підрядників;

- оптимізація матеріально – технічних затрат і вартості будівництва;

- проведення єдиної науково обгрунтованої політики в питаннях проектування, будівництва і реконструкції;

- розробка підходів для вирішення екологічних проблем, пов'язаних з впливом будівельних об'єктів на навколишнє середовище;
- підвищення енергетичної ефективності будівель та споруд;
- розробка нових технічних рішень.

Висновки. В статті проведений теоретичний аналіз проблематики інкорпорації технологічних інновацій в роботу будівельних підприємств, що надало можливість зробити наступні висновки: вирішення зазначеної проблеми на рівні виробничо-економічної системи має базуватись на синергії інноваційних процесів в систему управління, його методична основа складається у формуванні і функціонуванні концептуальної моделі, яка передбачає взаємодію основних функцій управління і бізнес-процесів впровадження технологічних інновацій; результати реалізації програм здійснення інвестиційно – будівельних проєктів з провідними вітчизняними і зарубіжними виробниками свідчать про перспективність ринкової взаємодії по впровадженні інновацій в будівельній галузі.

Список літератури:

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М. Інновації: терія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Быков В.А. Формирование инновационной системы промышленного предприятия //www.pandia.ru.
3. Василенко В.О., Шматко В.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник
4. Геєць В.М., Семиноженко В.П. Інноваційні перспективи України. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
5. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент. – К.: МАУП, 2001. – 182 с.
6. Основи стійкого розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника. – Суми: ВТД Університетська книга, 2005. – 654 с.
7. Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національного господарства: Наук. монографія / М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін, В.М. Шандра, О.І. Гуменюк та інші; За наук. ред. д.е.н., проф. М.М. Єрмошенка і д.е.н., проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління, 2008. – 216 с.
8. Панас В.Я. Управління інноваційною діяльністю підприємства: теоретичний аспект / В.Я. Панас, С.М. Ткач // Регіональна економіка: наук.-практ. журнал. – 2013. – № 1. – С. 69 – 75.
9. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / Предисл. В.С. Автономова; Пер. с нем. В.С. Автономова, М.С. Любского, А.Ю. Чепуренко.–М.: Эксмо, 2007.– 864 с.
10. Экономика и управление инновационной деятельностью: Учебник / Под ред. проф. П.Г. Перерви, проф. Г.К. Вороновского, проф. С.А. Меховича, проф. Н.И. Погорелова. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2009. – 1203 с.

Н.Ю. Хоменко

Научная предикация управления инновационными системами строительных предприятий

В статье рассматриваются теоретические аспекты управления инновационными системами строительных предприятий. При этом выбор метода оценки эффективности инноваций и успешная реализация инновационного

развития строительного предприятия определяются конкретными целям и задачами инновационной политики. Проанализированы технологические инновации, проблемы их внедрение на уровни строительных предприятий.

Ключевые слова: *инновации, технологии, строительство, управление.*

N. Khomenko

Scientific predication of management of innovative systems of construction enterprises

The article deals with theoretical aspects of management of innovative systems of construction enterprises. At the same time, the choice of the method for assessing the effectiveness of innovations and the successful implementation of the innovative development of a construction enterprise are determined by the specific goals and objectives of innovation policy. The analysis of technological innovations, problems of their implementation on the levels of construction enterprises.

Key words: *innovation, technology, enterprise, construction, management.*

АРА:

Khomenko, Nikolai. (2018). Naukova predyksiia upravlinnia innovatsiinymy systemamy budivelnnykh pidpriemstv. Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn, 36, 41 – 45.

ДСТУ:

Хоменко Н.Ю. Наукова предикція управління інноваційними системами будівельних підприємств [Текст] /Н.Ю. Хоменко //Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин, 2018. – Вип. 36. – С. 41 – 45.

УДК 330.1: 658

Н.М. Глибовець

аспірант

Київський національний університет будівництва і архітектури

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті представлена генеза виникнення перших енергоефективних будинків та розглянуто специфіку їх впровадження. Вивчено стандарти енергозбереження в будівельній галузі, закони, прийняті в країнах ЄС, які є основою і для роботи в інших країнах. В роботі також наведені приклади того, як можна вирішити питання мотивації керуючих компаній у проведенні ними енергозберігаючих заходів.

Ключові слова: *будівельні підприємства, енергоефективність, енергозбереження, сертифікація, пасивний будинок.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Світовий досвід у застосуванні енергоефективних технологій має багато прикладів успішної його реалізації.